Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 184 (934) ♦ Середа, 28 вересня 1994 року ♦ Ціна договірна

Наш власний кореспондент в Угорщині Микола ГОРВАТ повідомляє:

За європейськими стандартами

Розвиток відносин із сусідньою Угорщиною є одним з пріоритетних напрямів української зовнішньої політики, заявив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз під час зустрічі в Будапешті з главою угорського парламенту Золтаном Галом. Важливим кроком до налагодження тісного співробітництва стала ратифікація законодавчим органом обох країн великомасштабного політичного договору між Україною та Угорщиною. За останні роки підписано понад 30 українсько-угорських документів. Проте, на думку О.Мороза, нині договірно-правова база потребує вдосконалення в галузі економіки. Зокрема, варто було б інтенсифікувати роботу над угодами про взаємний захист інвестицій та уникнення подвійного оподаткування. Україні цікавий досвід Угорщини щодо законодавчої практики, приведення чинних законів до європейських стандартів. Важливим є також сприяння Будапешта вступові нашої держави до Ради Європи та Центральноєвропейської ініціативи.

З.Гал наголосив, що Угорщина вбачає в Україні перспективного партнера, і парламент його країни робитиме все можливе для поглиблення співпраці сусідніх народів.

Сторони домовилися про щорічний обмін візитами парламентських делегацій на рівні голів комісій. Під час переговорів йшлося про роботу українсько-угорської комісії, яка працює над проблемами національних меншин, а також про становище в Криму та відносини з Росією.

Члени української делегації взяли участь у пленарному засіданні угорського парламенту.

Про можливості розширення двосторонніх контактів і деякі міжнародні питання йшлося під час бесіди парламентаріїв України з Президентом Угорщини Арпадом Гьонцем. Того ж дня українська делегація відвідала автобусний завод «Ікарус», зустрілася з колективом посольства нашої держави в Будапешті.

Учора відбулися переговори депутатів Верховної Ради з міністром внутрішніх справ Угорщини Габором Куце, членами комісії угорського парламенту із зовнішніх питань, представниками угорського зовнішньополітичного та економічного відомств.

Пообіцяли вивчити питання

«Вся українська економіка потребує реконструкції. І ми з вдячністю прийняли б допомогу Європейського Банку реконструкції і розвитку»,— сказав під час зустрічі з представниками цього банку Президент України Леонід Кучма. Вона проходила за закритими дверима.

Як стало відомо кор. Укрінформу з вірогідних джерел, глава Української держави у ході розмови головну увагу приділив проблемі енергозбереження. Існуючі зараз в країні технології не дозволяють економити енергоресурси, а газ і нафтопродукти, що закуповуються в Росії за світовими цінами, призводять до подорожчання продукції. Через високі ціни на товари Україна може втратити ринок збуту і, у першу чергу, російський. Представники ЄБРР начебто пообіцяли вивчити це питання. Під час зустрічі порушувалось широке коло проблем, що стосуються фінансово-банківської діяльності, машинобудування і сільського господарства, які потребують невідкладної міжнародної допомоги.

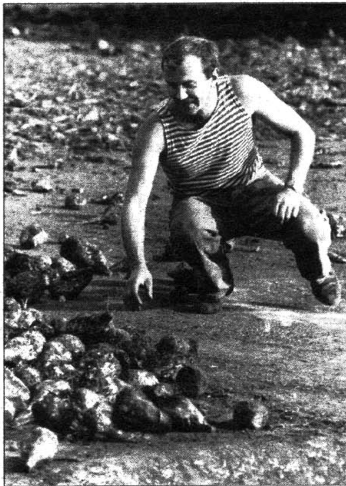

Буряків менше, але погода допомагає

У недалекі ще часи цю пору назвали б «солодкими жнивами». Хоча варто замислитися, який «солодкий» хліб у цукровиків. А нині й поготів: запчастин немає, пального теж. І коли ще держава розплатиться за мільйони тонн «солодкого золота». Та й чи розплатиться взагалі? І чи не призведе ота розплата до нового витка інфляції, а одержані від реалізації врожаю гроші вмить не обернуться на полову? Тут ще й чутки про підвищення цін на цукор...

Цього року буряками засіяно 1,5 мільйона гектарів. Це менше, ніж торік, і зібрано буряків буде на 2—3 мільйони тонн менше проти торішнього — близько 30 мільйонів тонн. Однак завдяки гарній погоді цукристість плодів нині вища, і передбачають, що буде вироблено приблизно три мільйони тонн цукру — стільки ж, як і в останні роки.

Майже всі цукрозаводи вже почали працювати. На сьогодні вони виробили 300 тисяч тонн цукру. За підрахунками галузевих фахівців, цей цукор вже на прилавках коштуватиме близько 20 тисяч карбованців за кіло. Це, звичайно, без урахування коректив, які неминуче внесе інфляція.

На знімках: приймальний пункт Рокитнянського цукрозаводу Київської області; оператор Яків Губатий.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Продиктовано в номер

Який він, український ринок праці?

У Центрі підвищення кваліфікації кадрів Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті міністрів України розпочала роботу дводенна міжнародна конференція «Реформа ринку праці і соціальної політики в Україні». У програмі конференції — обговорення і розробка загальної політики ринку праці, системи заробітної плати, політики заробітків і доходів населення, питання встановлення демократичних соціально-трудових відносин і досягнення ефективного соціального захисту в несприятливих умовах реформування економіки.

За словами міністра праці України Михайла Каскевича, конференція покликана дати міжнародну оцінку становища на українському ринку праці.

Знов надія на бюджет

З 1 листопада ц.р. роздрібні ціни на хліб і хлібобулочні вироби цілком імовірно зростуть незначною мірою залежно від вартості однієї тонни пшениці в різних регіонах України.

Це стало зрозуміло під час колегії Міністерства сільського господарства і продовольства, на якій міністр Юрій Карасик довів до відома керівників структурних підрозділів постанову Кабінету міністрів України від 23 вересня ц. р. «Про державне регулювання цін на хліб та хлібобулочні вироби і комбікорми». Якщо коротко, то з 1 вересня для виробництва борошна уряд встановлює регульовану ціну без податку на добавлену вартість, яка включається зернопереробними підприємствами до собівартості продукції. Тонна м'якої пшениці, скажімо, коштуватиме 1 мільйон 100 тисяч карбованців. А різницю між оптовими і регульованими цінами відшкодує бюджет, пропорційно зменшуючи заборгованість заготівельних організацій за користування позичкою на закупівлю зерна до державних ресурсів у розмірі 34 трильйонів карбованців. Тобто позичка, взагалі-то кажучи, перетворюється на безпроцентну субсидію, але, на думку Ю. Карасика, справа того варта. «Адже не вдайся держава до регульованих цін на виробництво борошна і комбікормів, — каже він, — потрібно було б випускати в обіг мінімум 500—700 трильйонів карбованців для сплати «хлібних» і підвищення заробітної плати населенню. Треба зважати на нинішні реалії...»

Повага — це ще не цілковита згода

Економічний і зовнішньополітичний пріоритет Росії — країни колишнього СРСР, підкреслив під час виступу на Генеральній Асамблеї ООН Б.Єльцин. Він вважає, що зв'язок Росії з цими державами тісніший, ніж звичайне сусідство, а спроби грати на суперечностях між країнами СНД недалекоглядні. За словами Б.Єльцина, «Росія змінюється, знову набуває себе, але залишається великою державою». Він також запропонував зробити більш радикальні кроки до ядерного роззброєння у світі та провести в 1996 році під егідою ООН конференцію, присвячену співробітництву в галузі конверсії. Президент США у своїй промові заявив, що партнерство Вашингтона та Москви — це «не цілковита згода, але справжня взаємна повага». Б.Клінтон висловив позицію Білого дому щодо низки міжнародних проблем.

«Народний Малахій» Миколи Куліша з Донецька

Два дні тривали в Києві гастролі Донецького українського музично-драматичного театру імені Артема. Заснований 1927 року, творчий колектив ніколи не зраджував ідеї служіння національному мистецтву. З його рядів вийшли знамениті майстри вітчизняної сцени, зокрема Любов Гаккебуш, Віктор Добровольський. Нині трупу театру, яка яскраво, самобутньо репрезентує українську та зарубіжну класику, очолює директор — художній керівник Марко Бровун.

Цього разу на сцені російської драми імені Лесі Українки донеччани давали «Народного Малахія» М. Куліша та «Коломбу» Ж. Ануя.

Нинішні гастролі не відбулися б, коли б не щира допомога Донецького облвиконкому та акціонерного товариства «Норд».

«Три кольори часу»

Це назва виставки, що об'єднала в одній експозиції три покоління майстрів української графіки, відкритої в галереї «Київ». Чудова концепція — показати в динаміці розвиток традицій, філософії та творчих ідей митців різного часу післявоєнного періоду — несподівано вийшла за рамки задуму. З'ясувалося, що такі виставки — без спонсорів, без гучних фуршетів та презентацій, влаштовані, хоч і малими, зате своїми силами, ностальгійно згуртовують не тільки «винуватців» свята — митців, а й відвідувачів. Давно вже не було на вернісажах такої дивовижної атмосфери, що створюється людьми, які духовно не можуть жити без мистецтва.

Сприяти інвестуванню

Президент України Леонід Кучма зустрівся з бароном Едуардом Фальц-Фейном, представником родини засновників заповідної зони «Асканія-Нова» на Херсонщині, який нині є громадянином Ліхтенштейну.

Едуард Фальц-Фейн, добре знаний в урядових і біржових колах багатьох країн, висловив готовність зробити зі свого боку все, щоб про Україну знали в світі якомога більше, щоб сприяти інвестуванню зарубіжного капіталу в нашу економіку. У розмові порушувалась проблема збереження заповідника «Асканія-Нова». Барон Фальц-Фейн, який кілька років тому став одним із засновників фонду «Асканія-Нова» і неодноразово робив валютні внески до нього, закликав українських та зарубіжних меценатів наслідувати його приклад.

Леонід Кучма високо оцінив безкорисливу патріотичну позицію Едуарда Фальц-Фейна до нашої держави і вручив йому Почесну відзнаку Президента України.

Робоча поїздка Прем'єр-міністра

27 вересня Прем'єр-міністр України Віталій Масол здійснив робочу поїздку на Рівненщину. Він відвідав відому агрофірму «Зоря», побував на заводах тракторних агрегатів та «Рівнесільмаш».

Разом з Віталієм Масолом у Рівному перебували віце-прем'єр-міністр Володимир Плітін, керівники ряду міністерств і відомств України.

Депутати вимагають відставки Ю. Мєшкова

26 вересня відбулося засідання Президії ВР Криму, на якому, зокрема, було обговорено звіт члена Президії Михайла Бахарєва — керівника депутатської групи на переговорах із президентом Автономної Республіки Крим Юрієм Мєшковим. Він зазначив, що Мєшков вимагає лише «нульового варіанту», тобто скасування прийнятих у вересні ц.р. законів, які начебто принижують його роль як президента. По-друге, Мєшков не хоче приймати відставку віце-прем'єра Євгена Сабурова, вотум недовір'я якому висловила сесія кримського парламенту. Якщо президент не відмовиться від цього, то, на думку Бахарєва, переговори не можуть далі продовжуватись.

Ряд депутатів висловився за те, що президентові краще піти добровільно у відставку, оскільки він, за словами глави ВР парламенту Сергія Цекова, «вчинив злочин проти народу». За його словами, якщо Ю. Мєшков добровільно піде у відставку, то й він відмовиться від своїх депутатських повноважень. Щодо Мєшкова як особистості Цеков висловився так: «Меня приводят в уныние его (Мешкова) указы. Это один из тех людей, который сыграл зловещую роль в Крыму».

Представника України обрано заступником голови Ради МАГАТЕ

Чергова сесія Ради керуючих Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), штаб-квартира якої знаходиться у Відні, одноголосно обрала голову Державного комітету України з ядерної та радіаційної безпеки Миколу Штейнберга одним з двох заступників голови Ради. За всю історію існування агентства, вперше з 1957 року, представника України обрано на пост одного з керівників цього важливого органу МАГАТЕ, що свідчить про значний авторитет нашої держави в галузі мирного використання атомної енергії, визначення її прихильності режиму нерозповсюдження ядерної зброї.

Леонід КУЧМА: «Я справді хочу зосередити владу в руках Президента...»

Ні, неспроста Леонід Кучма назвав історичним перше засідання Ради територій, що відбулося минулої п'ятниці під час перебування Президента України в Запоріжжі. З усього видно, закладено перший і далеко не камінчик у фундамент виконавчої структури влади на Україні. Зрештою, досі не доводилося чути з вуст Леоніда Даниловича про таку «оголену» і однозначну позицію: «Я бачу нашу державу президентсько-парламентською, на чолі з Президентом... Я справді хочу зосередити владу в руках Президента».

— На засіданні Ради територій ми прийшли до єдиного рішення, — сказав Президент України на зустрічі з головами міських та районних Рад народних депутатів Запорізької області, — другої діючої виконавчої влади, окрім всенародно обраної, не буде. Голови виконкомів усіх рівнів в частині делегованих їм повноважень є гілка виконавчої влади від Президента вниз. Щодо Рад всіх рівнів, то функції їхні теж відомі. Це — функції місцевого самоврядування...

Досить слушними при цьому бачаться зауваження голови Мелітопольської міської Ради Анатолія Мангула. По-перше, не повторити помилки Росії та інших регіонів, де виникали протистояння між законодавчою і президентською гілками влади.

— Необхідно також чітко розмежувати повноваження, — вів далі мелітопольський мер. — Не можу погодитись із тим, що місцеві Ради є органами самоврядування. Чи є Рада сьогодні таким органом, якщо в бюджеті території залишається менше 10 відсотків всіх відрахувань? Звичайно, ні! До того ж життя вимагає ревізії і Верховною Радою, і Кабінетом міністрів, і президентськими структурами своїх «популістських» рішень. Багато з них, як Закон про соціальний захист ветеранів, лягли непосильним тягарем на місцеві органи влади. І ми стаємо заложниками таких рішень, не маючи змоги їх виконати...

— А хто в Мелітополі відповідає за все, що там діється? — запитав Президент.

— Голова міськвиконкому, — відповів Анатолій Мангул, хоча б за ідеєю мав сказати: «Голова міськради».

— Абсолютно точно! — підтвердив Леонід Кучма. — Питання життя і діяльності міста чи району вирішувати голосуванням?

У прийнятому на засіданні Ради територій зверненні до Верховної Ради України, підписи під яким поставили всі голови обласних, Київської та Севастопольської міських Рад народних депутатів, відзначається стурбованість законодавчою невизначеністю новообраних Рад, їх голів та очолюваних ними виконавчих комітетів, наголошується невідкладність створення чіткої структури виконавчої влади.

Без реформи в політичній системі жодних економічних реформ зробити не можна, зазначав Леонід Кучма під час зустрічей із робітниками підприємства «Мотор-Січ», та автозаводу. А своєрідною відповіддю Президента на численні гострі запитання запоріжців: «Чому?.. Доки?.. Хто?..», були гіркі слова правди: «Сьогодні влади в нашій державі нема, вона давно вже пропала. Якщо виконавча влада не з'явиться найближчим часом, то нічого чекати чогось хорошого... Але я вам обіцяю: хоч би як важко було, а порядок всетаки в державі ми наведемо».

Яким чином? Під час перебування у Запоріжжі Президент повідомив, що виступить зі своєю програмою на пленарному засіданні Верховної Ради 4 жовтня. «Збираюсь виступити з радикальними заходами, бо переконаний — чим далі ми будемо відтягувати цей процес, тим гірше буде», — так і не розкрив свої «карти» Леонід Данилович. Щоправда, додав при цьому, що пропонуватиме непопулярні заходи: «Популістські методи вже вичерпали себе. Ми все уже проїли, що могли. Ми практично вже все розпродали, розбазарили, що у нас було. Ми сьогодні знаходимося у надзвичайно важкій економічній ситуації...»

— Один у полі не воїн, — не раз підкреслював у Запоріжжі Леонід Кучма, звертаючись за підтримкою і до голів Рад, і до робітників, і до пенсіонерів, ветеранів війни та праці під час покладання квітів до пам'ятника воїнам-визволителям. І — отримував її. Нехай на словах, але, віриться, що буде й у ділах. Адже і моторобудівники, і автозаводці, і металурги «Запоріжсталі» висловлювалися однозначно: ми готові сумлінно працювати, лише б держава цінувала людей праці.

Володимир ДУПАК.
Запорізька область.

«За соціальний захист, за єдність рядів!» — девіз «Ветерана України»

У ДНІ підготовки до 50-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників Рада організацій ветеранів війни, праці і Збройних Сил за допомогою спонсорів почала видавати свою газету — тижневик «Ветеран України». Її девіз: «За соціальний захист, за єдність рядів!» Понад 13 мільйонів ветеранів одержали друкований орган, на сторінках якого вони тепер мають можливість ділитися спогадами про пережите, розповідати синам і онукам правду про Велику Вітчизняну війну, її жахливий спустошливий перебіг в Україні та за її межами, про героїчні подвиги своїх бойових побратимів і численні людські трагедії тієї далекої воєнної пори.

Уже в перших числах газети з інтересом читаємо саме такі кореспонденції, зокрема «Батьковою землею» В.Артеменка, «Похований двічі» Д.Володаренка, «Земля трьох героїв» М.Петренка, «Прощання з матір'ю» Я.Зельниченка та інші. У численних дописах читачів з областей, міст і районів тижневик подає широку інформацію про життя і діяльність місцевих ветеранських організацій, порушує гострі проблеми соціального захисту людей старшого покоління. З цієї тематики особливо привертають увагу своєю актуальністю кореспонденції Героїв Радянського Союзу І.Матвієнка і М.Пилипенка «Глум над пам'яттю полеглих» та інваліда війни І.Щоголєва «Со слезами на глазах». У першій автори справедливо протестують проти спорудження у Києві на колишньому солдатському цвинтарі поблизу Державного музею ВВВ 1941—1945 рр. величезного амфітеатру для різного роду шоурозваг. Це справді глум, який важко чимось виправдати. У другій автор розповідає про те, як можновладці Львова зверхнє ставляться до ветеранів Великої Вітчизняної, нехтують законодавство щодо їх соціального захисту. Одну з причин слабини ветеранського руху на Львівщині і в цілому в Україні автор вбачає у розколі ветеранських організацій і закликає керівництво Ради організацій ветеранів України вжити всіх можливих заходів для утвердження єдності ветеранських рядів.

Стан ветеранського руху в Україні, причини його розколу і негативні наслідки того, що сталося, всебічно аналізує в кореспонденції «Покласти край розмежуванню» голова комітету у роботі з ветеранами війн Ради організацій ветеранів України, доктор історичних наук І.Хміль. Він, зокрема, пише:

«Чи міг хто з нас, учасників Великої Вітчизняної війни, в лихі її часи подумати, що через півстоліття після неї нас із подивом запитуватимуть, чого ми, ветерани війни, не поділили, розколовшись на дві різні організації. Маються на увазі Організація ветеранів України (ОВУ), яка об'єднує ветеранів війни поряд з ветеранами праці і Збройних Сил, і Українська спілка учасників війни (УСУВ).

Формально кожна із зазначених організацій має незалежний правовий статус, наданий Міністерством юстиції України. А фактично обидві вони зараховують до своїх лав одних і тих же ветеранів війни. Вся різниця між ними уособлюється їх столичними надбудовами, які обстоюють різні принципи побудови організацій».

Якщо коротко, ОВУ, очолювана генералом І.Герасимовим, об'єднує всіх ветеранів—війни, праці, Збройних Сил і правоохоронних органів; інша — УСУВ, на чолі якої стоїть полковник у відставці М.Михайленко, — категорично відмовляється від такої єдності, прагне будувати свої організаційні структури за принципом об'єднання ветеранів-однополчан. А фактично конфронтація відбувається не між ветеранами війни, а між керівними органами двох організацій. В УСУВ, стверджує автор, склалася група заповзятих людей — ветеранів, і не тільки, які призвичаїлися за свою функціональну участь в організації одержувати високу зарплату і винагороди, використовувати благодійну допомогу ветеранам, розподіляючи її на власний розсуд; бувати в зарубіжних відрядженнях, вдаючи із себе єдиних представників ветеранів війни України, поповнювати власні банківські рахунки, зокрема й інвалютні, коштами, виклопотаними від імені ветеранів війни у державних і комерційних структур, оплачувати з тих рахунків різні саморекламні інсценізації тощо.

Але яка користь з цього ветеранам війни, від імені яких усе це робиться? Жодної!

Гірко про все це писати. Нині навіть колишні вороги, солдати другої світової — українці і німці, ветерани інших країн, які протистояли одна одній, знаходять спільну мову, щоб надалі жити в мирі і дружбі, запобігти конфронтації. А тут...

Думаю, що немає жодного виправдання тим, хто з амбіційних міркувань противиться об'єднанню усіх ветеранських осередків нашої держави в єдину монолітну і сильну організацію ветеранів України, яка гідно захищала б інтереси її членів.

Володимир ЧЕРКАС.

Точка зору

Перед перервою у пленарних засіданнях парламентської сесії (робота продовжиться 4 жовтня 1994 р.) наш кореспондент попросив депутатів прокоментувати найважливіші, на їхню думку, рішення.

Володимир ШЕВЧЕНКО (виборчий округ № 340, Рівненська область, військовий юрист): Від того, чи стане робота в парламенті для депутатів основною, чи для багатьох з них залишиться «громадським навантаженням», залежить і весь рішень, що їх приймає Верховна Рада. Тож прийнята зміна до Закону «Про статус народного депутата України» щодо обов'язкової роботи в парламенті на постійній основі — важливий крок. Однак відповідні зміни ще не зроблено в Конституції. Тому залишаються «лазівки». І якщо справа дійде до суду, то депутат, котрий не звільнився з попереднього місця роботи, його виграє. Бо на його боці Конституція.

Кажучи про ефективність роботи парламенту, варто звернути увагу й на таке. Я подав заяву на роботу на постійній основі й хотів би працювати в одній з комісій. Та мені кажуть: треба визначитися з фракцією, бо, мовляв, у деяких з них до комісій «вибрано ліміт». Волію залишатися поза фракціями, то невже тоді не можу працювати в комісії?

Прикро, що зволікали з прийняттям рішення про оплату праці вчителям та медикам, бо це питання не було підготовлене як слід заздалегідь. Як прожити, скажімо, вчителю з фізичного виховання на Миколаївщині, який на дві з половиною ставки одержує 700 тисяч карбованців!? Це рішення треба було давно прийняти.

Анатолій ДАНИЛЕНКО (виборчий округ № 221 Київської області, голова постійної Комісії з питань АПК) охарактеризував роботу сесії коротше і категоричніше: протягом тижня було дуже багато пустої балаканини.

Записав Олексій БРЕУС.

Точка зору

КУРС НА СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЗМ,

бо економічний лад, який реально складається сьогодні в Україні, можна охарактеризувати як «номенклатурний капіталізм» з «номенклатурною демократією» у надбудові

Яку державу ми будуємо? Таке питання — не афористичний витвір абстрактного міркування, а одна з найнагальніших проблем сучасної України. Не визначившись в головному, прирікаємо себе на неефективний, болісний шлях спроб і помилок. Останнім часом, особливо у зв'язку зі змінами у гілках законодавчої та виконавчої влади, дискусія в суспільстві з цього питання посилилася. До уваги читачів пропонуємо діалог фахівців політологів професора Юрія Мальчина й доцента Анатолія Садовенка, які вважають, що шлях України до добробуту пролягає через соціал-демократичну політику.

Ю. МАЛЬЧИН. Перші заходи оновлених владних структур не дають, зрозуміло, підстав для грунтовних висновків щодо державної політики. Тим з більшою увагою, навіть тривогою, очікують люди подальших кроків, розвитку подій. Адже за досить короткий історичний термін суверенна Україна встигла опинитися в стані «застою», коли назріли, очевидні для всіх за своєю злободенністю перетворення були заблоковані. Зробивши перші кроки по шляху незалежного розвитку, ми зупинилися, не наважуючись іти далі. Чи не знаючи, куди йти? Наслідки цього новітнього «застою» суто негативні і вкрай небезпечні.

Бездіяльне очікування, самоплив подій призводять до непередбачених наслідків і, як правило, до соціального вибуху.

А. САДОВЕНКО. Історичний досвід свідчить, що суспільство розвивається стрибкоподібно. «Революційний стрибок» дозволяє розв'язати накопичені суперечності, як то кажуть, одним махом. Радикальні перетворення, яким дає простір революція, рішуче змінюють не лише зовнішній вигляд, суттєві риси, а й самі підвалини існування суспільства. Але «революційний стрибок» завжди має руйнівний характер. Руйнація старого відбувається з тяжкими втратами для суспільства. Ліквідація наслідків такого «марнотратства» потребує затим чималих зусиль і часу. По суті, «революційний стрибок» — то розплата суспільства за стримування еволюційного розвитку — поступового розв'язання суспільних суперечностей. Щоб уникнути зайвих втрат, ми маємо опанувати еволюційний шлях, саме той, яким уже багато десятиліть іде міжнародна соціал-демократія.

Ю. МАЛЬЧИН. Якою мірою може бути успішно реалізованим в Україні соціал-демократизм? Перш ніж розглянути це питання, хотів би зазначити, що тут пролягає межа розподілу політичних сил — консерваторів, радикалів і прихильників поступового (еволюційного) розвитку. У нашому разі націонал-радикали, котрі виступали під гаслами декомунізації, десовєтизації, поводилися як справжні революціонери. Спираючись на масові настрої, вони провадили руйнівну роботу, але не змогли запропонувати переконливої, прийнятливої програми позитивних перетворень. З іншого боку, ортодоксальні комуністи продемонстрували нездатність до адекватної критичної оцінки минулого, виступили, як правило, лише як його охоронці.

Такі підходи розколюють суспільство. А Україна потребує політики, яка, навпаки, згуртовувала б суспільство, об'єднувала людей. Отже, нам потрібна відповідна політична сила, здатна збалансувати інтереси різних верств, чітко визначити загальнонаціональні пріоритети, шляхи розв'язання конкретних проблем сьогодні й на перспективу. Довгий час ми з подачі Сталіна таврували соціал-демократію, її «третій шлях» (між капіталізмом і «реальним» соціалізмом) як пристосовництво, опортунізм, зраду інтересів трудящих. Але той факт, що саме соціал-демократам в найтяжчі періоди вдавалося знайти політичні розв'язання загальнонаціонального значення, консолідувати суспільство, прискорити соціально-економічний розвиток — промовистий. Річ у тому, що соціал-демократи завжди йшли від життя, від реальних потреб живих людей, а не від «голих» теоретичних постулатів.

А. САДОВЕНКО. На мій погляд, це дуже важливе положення. Бо перш за все треба визначити, саме навколо яких цінностей і ідей можна сьогодні згуртувати наше суспільство. Адже відбувається суттєве перетворення як його класової структури, так і свідомості людей. Сьогодні маємо справу вже з людьми іншими, ніж навіть кілька років тому. Більшість з них розглядає тепер будь-які події крізь призму особистої, здебільше економічної зацікавленості. Надто вже багато дурили людей. Будь-яка програма реформ може бути успішною лише за умови врахування зацікавленостей людини, її життєвих дороговказів. Можна сказати, що люди розпочинають мислити «ринковими» категоріями, хоча цивілізований ринок нам ще треба створювати.

З іншого боку, люди підтримають будь-які реформи лише за умови збереження соціальних гарантій. Ідеться про достатню заробітну платню, відповідні пенсії, стипендії, безкоштовне медичне обслуговування і освіту, державну підтримку культури й науки. Люди не розуміють, чому руйнується те, що є справжнім досягненням суспільства, створюване працею поколінь. Це звичайні вимоги соціальної справедливості — справедлива оцінка праці трударів, нетерпимість до збагачення нечесним шляхом. Чому держава дозволяє казнокрадам і шахраям наживатися за рахунок тих, хто працює і не краде?

Ю. МАЛЬЧИН. Так, мова йде про «звичайні», загальнолюдські цінності справедливості і солідарності, які раніше часто-густо були лише словесним флером, а тепер реально входять у свідомість і буття. До цього треба додати вимоги безпеки людини, захисту її прав і свобод. Ми дихнули повітрям свободи, пізнали можливість приватної ініціативи. Свобода і демократія, право брати участь в управлінні виробництвом і суспільством становлять, разом із соціальною справедливістю і солідарністю, ті принципові засади, на яких грунтується діяльність сучасної соціал-демократії.

Але тут постає одне принципове питання. Адже соціал-демократизм — то шлях від капіталізму до соціалізму, до вищого ступеня соціалізації. А ми, як вважають багато людей, навпаки, повинні перейти від соціалізму до капіталізму. При чому ж тут соціал-демократизм? Щоб відповісти на це, треба відмовитися від схематичного мислення, «книжного» розуміння слів, що їх уживаємо. Адже той суспільний лад, від якого відходимо, то зовсім не соціалізм, хоча ми й величали його «реальним» та «розвинутим». А той соціально-економічний устрій, що складається сьогодні в розвинених країнах Заходу, вже не можна назвати просто капіталізмом. В його найбільш розвинених формах товарно-ринкове виробництво «цивілізується», набуває соціально регульованого характеру і стає сумісним з соціалістичною ідеєю. Шлях України — через структурну перебудову, ринкову трансформацію, соціальне облаштування — саме до такого суспільства. І виведе до нього соціал-демократична політика, в центрі якої реальна людина, її проблеми і сподівання, права і свободи.

Економічний лад, який реально складається сьогодні в Україні, можна характеризувати як «номенклатурний капіталізм» з «номенклатурною демократією» у надбудові. Номенклатура — колишня перефарбована і нова — створила вже для себе ринок і забезпечила, для себе ж таки, демократію. На місце монополізму держави приходить монополізм номенклатурної олігархії. Цей небезпечний процес треба негайно спинити і забезпечити поворот до економічної демократії. Таким терміном ми визначаємо суспільно-економічний устрій, в якому свобода суб'єктів виробництва, їх ініціатива і підприємливість поєднуються з соціальною відповідальністю, коли через державне регулювання балансуються інтереси індивідуальні і інтереси більшості, загальнонаціональні.

А. САДОВЕНКО. Одне суттєве зауваження. Тепер в Україні переважна більшість політиків виступає як центристи, погоджується (принаймні на словах) з ринковою трансформацією суспільства і водночас виступає за соціальні гарантії. Це стосується і партій лівого напрямку — аж до комуністів, і правого — партій ліберального толку. На словах майже всі змістилися до центру. Але то, напевне, лукавство. Треба прямо сказати, що ліберальна політика (а деякі партії наполягають на необхідності «суто ліберальної політики»), тобто політика максимальної свободи приватного капіталу і зведення до мінімуму ролі держави — така політика була б згубна для України. Не менш згубна буде й політика стримування приватизації і взагалі ринкових перетворень, утримання позицій державно-бюрократичної власності під маркою захисту завоювань трудящих і т.ін. Саме такі наміри нерідко демонструє чимало представників лівих партій. А нам потрібне ринкове перетворення економіки, роздержавлення за збереження соціальних гарантій — це і є соціал-демократична політика. Тож треба речі називати своїми іменами.

Як на мене, найбільшим надбанням сучасної соціал-демократії є те, що їй вдалося поєднати ліберальну ідею із соціалістичною, знайти баланс між свободою і справедливістю. Сьогодні соціалістична позиція має бути обов'язково ліберально-соціалістичною. Свого часу соціалізм виник як реакція на лібералізм — панівну течію буржуазної суспільної думки початку XIX століття. Але відтоді багато чого змінилося. Лібералізм поступово залучається до розв'язання суспільних проблем. Хіба десь у світі тепер проводиться «суто ліберальна політика»? А соціалізм, позбавляючись утопічності, дедалі більше сприймає проблеми свободи, самостійності, ініціативи людини. Соціалізм у розумінні сучасної соціал-демократії — то, по суті, прогресивне здійснення ідей свободи і справедливості між людьми, ідей, які були, є і вічно будуть, поки існуватиме людство.

Отже, соціалізм — це розвиток принципу свободи людини, забезпечення свободи для всіх, а не для вибраних. Лібералізм і соціалізм пов'язані тісними внутрішніми відносинами. Хіба не така політика потрібна сьогодні Україні? Впевнений, що саме вона дасть змогу вийти на шлях стабільності і прискореного соціального поступу. А розмови про «суто ліберальну політику» або «очищений науковий соціалізм» — то словоблудливе намагання прикрити інші наміри, що випливають не з загальнонаціональних, а з групових, егоїстичних інтересів.

Ю. МАЛЬЧИН. Якої ж політичної сили потребує сьогодні Україна для розв'язання проблем свого розвитку? Гадаю, що з нинішньої скрути можна вийти, спираючись на політичну силу, яка відстоює інтереси людей праці, трудящих в найширшому розумінні цього слова. Саме тих, хто незалежно від форм власності й характеру праці створює матеріальні або духовні цінності суспільства і живе на свій заробіток чи прибуток від вкладеного капіталу. Це має бути політична партія, яка не нав'язує своєї «єдино правильної» думки, не «править» від імені народу без його згоди, не маніпулює його свідомістю на догоду черговому вождю або з якихось кон'юнктурних міркувань, а живе повсякденним життям чоловіків і жінок, літніх людей і молоді, трудівників міста і села, людей різних професій, національностей і територій, допомагає їм організуватися для реалізації їхніх нагальних і перспективних інтересів.

Ми маємо сьогодні водночас інтеграцію інтересів соціальних груп і їх глибоку диференціацію. Для дедалі більшої кількості наших співвітчизників стає цілком очевидним, що зруйновану економіку можна відродити лише спільними зусиллями, творчою працею представників усіх форм власності і тільки за умов громадської злагоди. В той же час дедалі відчутніше усвідомлення протилежності інтересів багатих і бідних, пов'язана з цим зневіра в краще майбутнє. Це вже перші наслідки класового розшарування і слабкості політичних сил, для яких досягнення рівноваги інтересів різних суспільних груп стало б основою їх політики.

В суспільстві поступово усвідомлюється потреба в сильній соціал-демократичній партії, потенціал якої складає не безперервна боротьба з черговим противником, а пошук балансу інтересів, налагодження соціального партнерства, співпраці всіх учасників економічного і соціально-політичного життя. Партії, політика якої характеризувалася б конструктивними, виваженими й соціально-відповідальними діями. Тим самим вона може відіграти об'єднувальну, інтегрувальну роль у суспільстві.

Це має бути партія, яка спирається на широку соціальну базу, об'єднує представників усіх форм власності, людей міста і села, розумової і фізичної праці й веде постійну цілеспрямовану роботу із забезпечення балансу інтересів усіх верств населення, усіх учасників продукувального процесу. Партія цілеспрямованої, систематичної соціальної роботи і соціальної відповідальності. Тобто така політична сила, що не лише має відповіді на питання, як зберегти досягнуті добутки соціальної демократії, примножити й поглибити соціальні гарантії, а й повсякденно допомагає організуватися працюючим, пенсіонерам та молоді для спільної роботи на задоволення своїх інтересів.

А. САДОВЕНКО. Це складна й тяжка робота. Але сьогодні люди вже не підуть за гучними лозунгами і обіцянками найсвітлішого майбутнього, за тими, хто пообіцяє за рік-півтора зробити всіх багатими й щасливими. Потрібна політична сила, яка буде повсякденно допомагати людям організовуватися, щоб через працю, що гідно оцінюється, крок за кроком, день у день сьогодні, а не колись, покращувати своє життя, яка свідомо і відповідально береться за організацію трудящих на розв'язання в їхніх інтересах проблем ефективної суспільної зайнятості, зарплати, пенсій, цін, податків, освіти, медицини, житла, особистої безпеки та багатьох інших. Тим самим тільки через єдність слова й діла, через спрямовану, систематичну соціальну роботу і соціальну відповідальність можна сьогодні здобути довіру людей, отримати їхню підтримку. На це найбільшою мірою здатні партії соціал-демократичної орієнтації. Для них є принципом — не завтра, не колись, а повсякденно використовувати найменші можливості для покращання життя трудящих.

Та соціальні наміри такої партії перейдуть з намірів у серйозну політику, коли вона грунтуватиметься не на безглуздих вимогах збільшення і підвищення, а коли соціальні програми відповідно узгоджуватимуться з програмами еконо-

(Закінчення на 4-й стор.).

КУРС НА СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЗМ

(Початок на 3-й стор.).

мічних перетворень, лише реалізація яких може відкрити можливості підвищення життєвого рівня трудящих. Соціально відповідальною сьогодні може бути тільки та політика, яка зорієнтована на радикальні зміни в економіці, її переорієнтацію на задоволення потреб населення, забезпечення у найбільш короткі терміни її стабілізації і утворення підгрунтя для наступного піднесення, структурної перебудови, поетапної ринкової трансформації через грошову, банківську, фінансову, земельну реформи, реформу оплати праці, лібералізацію цін і зовнішньоекономічної діяльності. Пошук таких форм державного регулювання економіки, які не створювали б перешкод її ринковій трансформації. В центрі уваги цієї партії мають стояти такі проблеми економічної демократії, як підтримка всіх форм власності, справедливий розподіл створюваного продукту, участь робітників і службовців в управлінні виробництвом, соціальне партнерство. Не менш важливими для неї є розвиток політичної демократії, демократизація міжнародних відносин, збереження середовища проживання людей, інші проблеми людського буття.

Ю. МАЛЬЧИН. За своєю організаційною будовою це має бути масова, добре організована, з фіксованим членством партія однодумців. Бо тільки добре організована партія, яка проростає в суспільство, здатна відповідально, цілеспрямовано і систематично вести соціальну роботу, зуміє піднятися від розуміння інтересів людей до вироблення адекватної державної політики, і водночас у масштабах району, міста, області, всієї держави провадити необхідну політичну роботу. Тільки так можна заслужити довіру людей, отримати підтримку на виборах до органів влади, успішно реалізувати свою політику.

В основі діяльності людей і їхніх спільнот лежать інтереси. А що в інтересах робітників і підприємців, сільських трудівників і вчених, лікарів і вчителів, жінок, пенсіонерів і молоді є багато спільного, то і в первинні осередки такої партії могли б об'єднуватися люди за спільними інтересами.

Це можуть бути соціал-демократичні спілки жінок, молоді, ветеранів праці, вчителів, лікарів, робітників, працівників агропромислового комплексу, клуби підприємців, учених, діячів літератури й мистецтва, власників кооперативного житла й багато інших об'єднань. Об'єднуючись у районні, міські, обласні, загальнодержавні асоціації за інтересами, вони, з другого боку, — могли б формувати районні, міські, обласні організації і партію в цілому. Така побудова партії дає можливість, по-перше, не лише глибше розуміти інтереси людей різних соціальних і демографічних груп, узгоджувати їх, шукати між ними розумний баланс, оперативно реагувати за потреби, а й більш ефективно їх реалізувати. По-друге, треба вести політичну роботу партії і в масштабах держави, і на місцевому рівні. До сказаного слід додати, що така партія може бути життєздатною і сильною тільки за повної демократії в її побудові і діяльності. Йдеться як про широкі права кожного члена партії, меншості, фракцій спілок, клубів, так і про їхню відповідальність — кожного і всіх — за цілісність і єдність дій партії. Тобто самостійність в їх діях корисна до тієї межі, поки вона не заважає діяти партії як єдиному соціальному організму.

А. САДОВЕНКО. І останнє. Є декілька можливих варіантів створення такої партії. Вона могла б утворитися через об'єднання партій лівої орієнтації, таких, як Соціалістична партія України, Трудовий конгрес України, Соціал-демократична партія України, Партія справедливості, Партія демократичного відродження України та інші. В другому варіанті — могли б об'єднатися партії лівоцентристської орієнтації: ПДВУ, ОДВУ, ТКУ, УПС. В третьому — одна з партій лівої орієнтації могла б узяти на себе лідерство в об'єднавчому процесі. В четвертому — можна було б почати створення нової партії «знизу», спираючись на зазначені вище об'єднання людей за їхніми інтересами.

Скептики можуть зауважити, що така партія в нас уже була — масова, з наміром радикально перетворити суспільство. Можуть додати, що час таких партій минув. Воно так і не так. Бо не було в нас впливової, масової партії за умов багатопартійності й чередування при владі, коли кожного дня треба доводити своє право і здатність проводити політику, необхідну для країни. З іншого боку, вже очевидна небезпека ситуації, коли є десятки карликових, я сказав би, протопартій, яким бракує не лише інтелектуального, а й інтелектуального потенціалу та критичного ставлення до себе. Велика мета і масштаби необхідних перетворень вимагають відповідної політичної сили. Майбутнє — за нею.

Анатолій САДОВЕНКО, Юрій МАЛЬЧИН.

Голова Комісії ВР України з питань економічної політики та управління народним господарством Олег ТАРАНОВ:

Закони не повинні бути гальмом економіки

— Ваша Комісія акумулює всі основні законодавчі новації в галузі економіки і стимулює роботу Верховної Ради з виходу економіки України із кризи, входження нашої країни до світового економічного співтовариства. З цього приводу перше запитання: які основні законодавчі акти з питань економіки, на ваш погляд, має найближчим часом розглянути й прийняти Верховна Рада України?

— Законодавча діяльність Верховної Ради України з питань економіки складається з ряду основних напрямків: законодавство про податки; законодавство про державне управління; законодавство з реформування власності; законодавство про регіональне управління економікою; законодавство про зовнішньоекономічну діяльність; законодавство про банківську діяльність; законодавство з валютного регулювання; законодавство про фондовий ринок; законодавство з бухгалтерського обліку та статистики.

Як бачите, це велика робота, причому всі проблеми — першочергові. Але справа не в тому, скільки законопроектів має бути підготовлено, розглянуто і прийнято. Головне — створити за допомогою цих законів струнку, цілісну і взаємозв'язану систему економічного життя держави, яка враховувала б реальний стан економіки, що склався, працювала б на його ефективну зміну й перспективу.

— А які основні зміни мають закласти до системи оподаткування?

— Податкова політика, на наш погляд, має бути переорієнтована із суто фіскальної на стимулюючу розвиток економіки. Вона має бути стабільною і грунтуватися на таких пріоритетах: стимулювання розвитку економіки країни; допомога структурній перебудові економіки; підвищення мотивації до праці; забезпечення соціального захисту громадян.

У підходах до формування оподаткування, яке існує в Україні, в перших пропозиціях міністерств щодо побудови податкової системи і оподаткування на перспективу помітні істотні недоліки. Найважливіший: податки не виконують ролі стимулятора розвитку виробництва і економіки в цілому.

Заслуговує на увагу досвід розвинених країн, де встановлюють стелю податкової ставки, яка знижується за умови виконання господарюючими суб'єктами певних вимог, таких, як спрямування коштів підприємства на розвиток виробництва і створення нових робочих місць, оновлення продукції, збільшення експорту кінцевого наукоємного продукту, надання фінансової підтримки охороні здоров'я, освіті, науці, культурі.

Так, прагнення підприємця заплатити до бюджету менше держава використовує для обопільної вигоди.

А що у нас? База для розрахунку податків, що їх беруть з підприємств, у запропонованих проектах — прибуток і заробітна плата працівників (відрахунки на соцстрахування, до пенсійного фонду, фонду Чорнобиля, а також значною частиною ПДВ). Фактично це той самий податок на прибуток (оподаткований прибуток підприємств обраховують як суму прибутку підприємства й фонду оплати праці). При цьому підприємству сьогодні вигідно не показувати заробітну плату, щоб скоротити відрахування до бюджету. Аналіз, проведений ученими-економістами на базі Харківського регіону, показав, що в 1993—1994 рр. державі вдалося зберегти питому вагу податків у

вартості виробленого продукту (за рахунок збільшення ставок і штрафів) за спаду обсягів виробництва і питомої ваги заробітної плати і прибутку. Спеціалісти розцінюють це як деструктивний вплив оподаткування на економіку.

Тому Кабінетові міністрів потрібно розробити програму зменшення ставок оподаткування, зробити розрахунки економічних наслідків скорочення абсолютних надходжень до бюджету, періоду, протягом якого обсяги виробництва в цілому по народному господарству не зможуть компенсувати зменшення податкових надходжень, розміру необхідного стабілізаційного фонду, можливостей і черговості погашення, у разі, якщо стабілізаційний фонд буде створюватися за рахунок державного боргу.

Доцільніше було б також увести нарахування на фонд заробітної плати (соцстрах, пенсійний фонд) до самої заробітної плати. Тоді господарські керівники не були б зацікавлені у штучному скороченні частини заробітної плати, що оподатковується. Так досягається ще одна мета — можливість переходу до загальноприйнятих у світі форм соціального і пенсійного забезпечення громадян.

Необхідно також розширити базу оподаткування і одночасно переглянути податкові ставки, щоб оподатковувані показники були захищені від маніпуляції і штучного заниження. Це дало б змогу державі стимулювати ресурсозбереження. Окрім того, є й «побічний ефект»: система оподаткування, за якої невигідно щось приховувати, дасть можливість органічніше перейти до нової системи бухгалтерського обліку.

Потрібно у проектах законів про оподаткування передбачити й чіткий розподіл податків між державними і місцевими бюджетами. А для цього — пов'язати стан і розвиток соціальної інфраструктури (торгівля, побутове обслуговування населення, громадське харчування, місцева промисловість) з розміром надходження податків до місцевих бюджетів.

До відома читачів, у пропонованих для розгляду і прийняття Верховною Радою України проектах законів є такі принципові зміни в оподаткуванні:

в 1995 році плановано перейти від оподаткування доходу підприємств до оподаткування прибутку (ставка податку — 30%), скоротити значну кількість наявних пільг;

передбачено скоротити ставку податку на добавлену вартість до 20% за умови обмеження пільг по цьому податку.

Здійснюються заходи щодо розширення податкової бази за рахунок запровадження податку на майно підприємств (1%) і податку на нерухомість громадян (0,05% до місцевого бюджету), перегляду шкали оподаткування громадян. Розглядаються питання пільгового оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.

— Але ефективність оподаткування значно залежить від стану бухгалтерського обліку і статистики. Які законодавчі зміни намічаються тут?

— Ваша правда, нинішня система бухгалтерського і статистичного обліку не дає змоги відбити й оцінити поточні економічні процеси і спрогнозувати наслідки економічних рішень (яскравий приклад — індексація основних фондів) тому, що правила відбиття господарчих операцій у бухгалтерському обліку не відповідають правилам розрахунків нормативів, які регулюють планово-економічну діяльність підприємства. Через це неможливо отримати достовірні економічні та статистичні дані в цілому по народному господарству країни. А звідси — один крок до зловживань.

У підготовленому групою спеціалістів проекті Закону України «Про бухгалтерський облік в Україні» передбачено істотні зміни в системі бухгалтерського обліку і фінансової звітності для максимальної відповідності їх до міжнародних стандартів. Ці зміни дадуть змогу зробити фінансову звітність підприємств України зрозумілою для іноземних інвесторів, а це, як відомо, важливий чинник для створення сприятливого інвестиційного клімату. У свою чергу, нашим господарникам і бухгалтерам буде простіше працювати з іноземними партнерами в зовнішньоекономічній діяльності. Але законопроект потребує редакційного доопрацювання. Окрім того, до цього часу не подано нового плану розрахунків. У стадії розроблення — закон про статистику.

— Багатьох читачів, Олегу Володимировичу, цікавить тема приватизації майна державних підприємств. Що тут намічено вдосконалити?

— Головна складність у вдосконаленні механізму приватизації — невизначеність у виборі пріоритетів.

Концепція приватизації побудована на принципі безплатного передання частини державного майна громадянам України порівну через сертифікати. Пріоритети такі: побудова соціально орієнтованої ринкової економіки в результаті створення прошарку недержавних власників; структурна перебудова економіки; розвиток конкуренції і ліквідація монополізму; залучення іноземних інвестицій безпосередньо у виробництво й нові технології. Таке поєднання концепції приватизації і обраних пріоритетів, а також дія Закону України «Про оренду майна державних підприємств» значно ускладнюють формування механізму, який відповідав би завданням.

Концептуально проблема може бути розв'язана досить скоро, її механізми було запропоновано вітчизняними і зарубіжними фахівцями. Відповідно до даної концепції немає потреби у проведенні складної роботи з оцінки вартості підприємств. Досить скористатися з даних бухгалтерського балансу підприємств, зафіксувати статутний фонд, зареєструвати акціонерні товариства, оголосити, бажано водночас по всій країні, передплату на акції цих акціонерних товариств за приватизаційні майнові сертифікати і в результаті цієї передплати зробити громадян України акціонерами. Тоді досягається таке:

— забезпечується рівність стартових можливостей громадян у

придбанні акцій приватизаційних підприємств;

— простота процедури;

— виконання вимог законодавчих актів про передання безплатно частини державного майна громадянам України.

При цьому припускається, що т.з. «мала приватизація» має бути проведена в основному шляхом конкурсного продажу об'єктів, тобто за реальну ринкову вартість. Але до 90% об'єктів малої приватизації виявилися орендованими. А це поставило членів орендних колективів у привілейовані умови: право викупу ними об'єктів приватизації поза конкурсом і за мізерною остатковою вартістю.

Якщо запровадити для всіх приватизовуваних підприємств наведену вище концепцію, то важко досягти решти пріоритетів проведення приватизації — структурної перебудови економіки, ліквідації монополізму, залучення іноземних інвестицій, ефективної роботи підприємств після приватизації.

Але досягнення наведених вище пріоритетів можливе. Принаймні частково. За рахунок закріплення контрольного пакета акцій за трудовими колективами ефективно працюючих підприємств, підготовки, з обов'язковим проведенням експертної оцінки, частини підприємств (які визначені списком, затвердженим Кабінетом міністрів України) для залучення до участі в їх приватизації іноземних інвесторів, ширшим застосуванням Закону «Про банкрутство» і наступним продажем великих пакетів акцій (які відповідали б необхідним затратам на санацію) за грошові засоби великим інвесторам.

Таким чином, робота Фонду державного майна України має бути спрямована на розв'язання таких завдань:

розроблення методики оцінки, яка давала б можливість в ході проведення масового акціонування за приватизаційні сертифікати здійснювати оцінку підприємств досить просто (за балансом), а в разі викупу об'єктів малої приватизації — за ринковою ціною;

виділення досить значних пакетів акцій для продажу їх великим, у тому числі й іноземним інвесторам;

забезпечення процесу приватизації підприємства економічним обгрунтуванням і прогнозом його подальшої виробничо-фінансової діяльності.

Ми розглядаємо приватизацію в єдиному комплексі з економічними процесами. Тому бачимо, що потребують законодавчого розв'язання питання управління державними підприємствами, і управління державною часткою майна господарчих товариств, і придбання державою майна підприємств (банкрутів, а також інших, пропонованих на продаж недержавними власниками). А регулювати участь держави в управлінні своєю часткою власності лише Законом «Про господарські товариства» неможливо. Отже, все це має бути опрацьовано, підготовлено. Вже сама концепція приватизації та механізм її проведення має істотний вплив на формування фондового ринку, захист інтересів малих інвесторів, неприпустимість спекуляції і навмисних банкрутств і т. ін. Цей блок питань також перебуває у полі зору Комісії.

— **Законодавчого розв'язання потребують не лише податкова політика і приватизація, а й зовнішньополітична діяльність. Що тут готує Комісія?**

— Зовнішньоекономічна діяльність регламентується такими основними законами: «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про валютне регулювання», Митним кодексом, рядом декретів й інших законодавчих актів.

Зараз система квот і ліцензій у зовнішньоекономічній діяльності гальмує розвиток взаємовигідних економічних зв'язків між українськими і зарубіжними партнерами. Вона призвела до утворення замкнутого кола привілейованих торговців і не стимулює виходу вітчизняних виробників кінцевої продукції на зовнішній ринок. Це протирічить Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність».

На наш погляд, необхідно повернутися до принципів, які закладені в Законі «Про зовнішньоекономічну діяльність», і переглянути митні тарифи.

Недосконала й діюча система валютного регулювання. Вона ставить експортера продукції в умови, коли валюту до України ввозити невигідно.

Можливі два підходи до принципів валютного регулювання: уведення вільного, який визначатиметься на валютній біржі, курсу валют; поступове наближення встановленого НБУ і ринкового валютних курсів.

Обидва підходи не позбавлені недоліків. Перший має перевагу за лібералізації зовнішньоекономічної діяльності і стимулюючої податкової політики. Інакше зростання цін на імпортні товари, в першу чергу на енергоносії, буде поштовхом для нового витка інфляції.

Тому нам більше підходить другий варіант валютного регулювання, як менш болючий.

Потужний стимул до стабілізації і розвитку економічного потенціалу України — сприятливі умови для іноземного інвестування. Як домогтися довіри інвесторів? Лише через систему гарантій, стабілізацію чинного законодавства, забезпечення умов для їхньої участі у приватизації, створення точкових вільних економічних і офшорних зон.

Іноземний інвестор з більшою охотою вкладатиме гроші у країні, де впевнено почуваються вітчизняні виробники, де їх захищають закони. Окрім того, реальними гарантіями збереження іноземних інвестицій можуть бути лише ці ж інвестиції.

— **Останнім часом досить активно обговорюють питання про створення регіональної системи управління, економічної самостійності регіонів. Який підхід до цієї проблеми?**

— Україна не може вийти з кризи, не опираючись на сильні регіони. А це потребує перегляду системи управління, побудованої на вертикально-галузевому принципі, що залишився нам у спадок від державної централізованої планово-розподільчої системи. Якщо галузеві міністерства більше не виконують функцій розподільника державних ресурсів, вони не можуть ефективно впливати на фінансовий стан підприємств, а тим паче не беруться нагодувати і вдягнути населення країни, розв'язати його побутові проблеми.

Таким чином, треба перенести значну частину централізованих раніше функцій управління і економікою, і соціальною сферою до регіонів. Тобто прийняти Верховною Радою України основні напрямки регіональної економічної політики України і передати регіонам необхідні права і необхідні ресурси чи джерела їх одержання. А за центром мають залишитися стратегічні функції, які визначають державу як таку — зовнішня політика, грошова й фінансова політика, валютне регулювання, збройні сили, загальнодержавні програми і т. ін.

Регіони мають займатися управлінням державними підприємствами, частками держави у господарчих товариствах, розвитком соціальної інфраструктури та іншими проблемами.

Звичайно, час раднаргоспів давно минув. Але в регіонах треба створити регіональні управління економікою, які переберуть на себе виконання ряду функцій галузевих міністерств.

Звичайно, процес формування законодавчої бази реформ не може бути чимось раз і назавжди заданим. Робота Верховної Ради і Комісії Верховної Ради з економічної політики та управління народним господарством має бути спрямована на формування нової законодавчої бази і відстеження змін в реальних економічних процесах. Для того, щоб вчасно вносити зміни, закони не повинні бути гальмом економіки.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо здійснення єдиної державної політики регулювання імпорту

З метою скорочення дефіциту торговельного балансу та створення умов для вирівнювання платіжного балансу України, захисту інтересів суб'єктів підприємницької діяльності України від недобросовісної конкуренції та запобігання їй при здійсненні імпорту товарів (робіт, послуг), скорочення некритичного імпорту, раціонального використання валютних коштів, недопущення на ринки України неякісної продукції, відвернення економічно необгрунтованого завищення цін на імпортну продукцію, захисту інтересів споживачів та виходячи зі статусу України як держави, що приєднується до Генеральної Угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), з відповідних норм і принципів ГАТТ-94, **постановляю:**

1. Утворити Міжвідомчу комісію з питань регулювання імпорту (далі — Міжвідомча комісія).

2. Установити, що головою Міжвідомчої комісії є за посадою перший віце-прем'єр-міністр України.

Голова Міжвідомчої комісії має першого заступника, яким за посадою є міністр зовнішніх економічних зв'язків України, та заступника, яким за посадою є голова Державного митного комітету України.

До складу Міжвідомчої комісії входять за посадою керівники або заступники керівників Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України, Міністерства економіки України, Міністерства промисловості України, Міністерства машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії України, Міністерства сільського господарства і продовольства України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державного митного комітету України, Антимонопольного комітету України, Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації, Державного комітету України у справах захисту прав споживачів, Національного банку України, Державного експортно-імпортного банку України.

Голові Міжвідомчої комісії подати в десятиденний строк пропозиції щодо персонального складу Міжвідомчої комісії та у місячний строк — проект Положення про Міжвідомчу комісію з питань регулювання імпорту.

3. Установити, що основними завданнями Міжвідомчої комісії є підготовка пропозицій, забезпечення їх реалізації та запровадження заходів щодо:

— скорочення дефіциту торговельного балансу України та вирівнювання платіжного балансу України;

— захисту інтересів суб'єктів підприємницької діяльності України від недобросовісної конкуренції, запобігання такій конкуренції з боку суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі іноземних, які здійснюють імпорт в Україну товарів (робіт, послуг);

— скорочення обсягів некритичного імпорту, визначення товарної номенклатури критичного імпорту та створення пільгових умов для його здійснення;

— раціонального використання валютних коштів;

— запобігання імпорту неякісних товарів (робіт, послуг);

— запобігання економічно необгрунтованому завищенню цін на товари (роботи, послуги), що імпортуються.

4. Міжвідомчій комісії (ураховуючи можливе застосування іноземними державами заходів у зв'язку з обмеженням імпорту Україною товарів (робіт, послуг):

розробити та забезпечити запровадження механізму застосування односторонніх обмежень імпорту відповідно до норм та принципів ГАТТ;

визначити обсяги і перелік товарної номенклатури критичного імпорту;

визначити перелік імпортозамінної продукції, виробництво якої може бути налагоджено в Україні, підготувати пропозиції щодо надання податкових та кредитних пільг її виробникам;

визначити перелік держав, до товарів походженням з яких при їх ввезенні в Україну мають встановлюватися, згідно з міжнародними договорами України, преференції щодо ставок Єдиного митного тарифу України;

розробити методику визначення відповідності цін на товари (роботи, послуги) іноземного походження, які складаються на внутрішньому ринку, економічно обгрунтованим цінам та визначити механізм застосування заходів тарифного регулювання у випадках необгрунтованого завищення таких цін;

підготувати та вжити заходів до реалізації пропозицій щодо:

— диференціації ставок акцизного збору на товари некритичного імпорту залежно від держави їх походження та якісних характеристик, а також щодо оподаткування тютюнових та алкогольних виробів із застосуванням диференційованих ставок акцизного збору;

— визначення правових засад надання в Україні послуг, пов'язаних з товарами іноземного походження, запровадження збору за обслуговування імпортних товарів, які не забезпечені в Україні сервісом їх виробника, та компенсаційного збору з імпортних товарів, на які відсутні в Україні гарантійні зобов'язання їх виробника;

— механізму реалізації статті 10 Закону України «Про Єдиний митний тариф» у частині встановлення сезонного ввізного мита;

— запровадження державної реєстрації бартерних (товарообмінних) операцій, які б передбачали здійснення контролю за своєчасним і повним надходженням імпортної продукції за бартерною операцією та введення збору за здійснення бартерних операцій.

5. Наділити Міжвідомчу комісію з питань антидемпінгових розслідувань щодо експорту товарів походженням з України повноваженнями щодо виявлення та розслідування випадків імпорту в Україну товарів за демпінговими цінами або з використанням субсидій та внесення до відповідних органів пропозицій щодо застосування у встановленому порядку до імпортерів антидемпінгових, компенсаційних мит.

6. Установити, що при здійсненні закупівель за імпортом технологічного та іншого обладнання, яке належить до основних фондів підприємств, заснованих на державній власності, а також товарів (робіт, послуг) за рахунок державного та місцевих бюджетів, у тому числі за бартерними (товарообмінними) операціями, якщо вартість такого обладнання або товарів (робіт, послуг) становить понад 100 тисяч доларів США, є обов'язковим проведення міжнародних торгів (тендерів).

7. Кабінету Міністрів України привести рішення уряду у відповідність з цим Указом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 21 вересня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про нагородження Почесною відзнакою Президента України

За заслуги в розвитку машинобудування **постановляю:**

Нагородити Почесною відзнакою Президента України директора Бердянського орендного підприємства «Південгідромаш», Запорізька область, СИДОРОВА Віталія Григоровича.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 21 вересня 1994 року.

Щоб не зростали ціни на цукор

З метою стримування зростання цін на цукор, вироблений з цукросировини вітчизняного виробництва, Кабінет Міністрів постановив звільнити від обкладання акцизним збором обороти з реалізації цукру, виробленого з цукрових буряків урожаю 1994 року.

Передбачається надати пільги в справлянні податку на добавлену вартість з оборотів від реалізації цукру, виробленого з цукрових буряків урожаю 1994 року, встановивши ставку зазначеного податку у розмірі 18 відсотків.

Міністерству фінансів доручено видати в 1994 році безвідсоткову бюджетну позичку на закупівлю цукрових буряків за державним контрактом, включаючи раніше видані кредити.

Будемо оптимістами

Актуальне інтерв'ю

З досьє «Голосу України»

Нещодавно призначеному торговому радникові посольства Угорської Республіки в Україні Андрашу Жолнаї — 49 років. Працював у Держплані Угорщини, потім 9 років — у Секретаріаті РЕВ у Москві.

Торік його запросили радником міністра зовнішньоекономічних зв'язків України, де й працював до нового призначення.

Кореспондент «Голосу України» взяла інтерв'ю в пана Жолнаї.

— Пане Жолнаї, лише через кілька місяців після здобуття Україною незалежності між нашими країнами було укладено угоду про торгово-економічне співробітництво. Який вплив вона справляє на торгівлю?

— Угода передбачає здійснення торговельних операцій відповідно до міжнародних норм, в тому числі ведення розрахунків у вільно конвертованій валюті і прийняття цін світового ринку. Незважаючи на труднощі переходу з використання адміністративних методів на ринкові відносини товарооборот і торік, і позаторік становив понад 300 млн американських доларів. Звичайно, є сфери, де співробітництво розвивається успішніше, і такі, в яких не обходиться без проблем. Та причини зрозумілі: що Україна, що Угорщина розвивають нові відносини, пов'язані з входженням до ринку, із структурною перебудовою економіки, що для обох країн непросто. Тому й постають труднощі.

— В якому стані ця торгівля нині?

— Серед партнерів України Угорщина входить до першого десятка. Торік підприємства та фірми Угорщини постачили в Україну на 160 млн доларів різних товарів, а експортні поставки України становили 140 мільйонів. На жаль, реалізовано поки що не всі можливості, але, коли, скажімо, порівнювати результати минулого року і нинішнього, то спостерігається хоча й невелике, але піднесення. Беручи до уваги загальний економічний спад, інфляцію та нестачу валюти, можна припустити, що в міру поліпшення ситуації взаємний товарооборот інтенсивно зростатиме.

— Чи часто до вас звертаються українські підприємці?

— Часто й багато. Причому з найрізноманітніших питань. Лише за минулий місяць ми отримали 70 конкретних замовлень-проектів на співробітництво, котрі було передано вірогідним угорським партнерам. До речі, і з угорської сторони охочих до співробітництва аж ніяк не менше.

— Вам допомагає те, що ви були радником міністра зовнішньоекономічних зв'язків?

— Звичайно, робота радником дуже допомагає мені зараз. Передовсім, думаю, тому, що більше розумію тенденції та причини розвитку української економіки, мотиви деяких рішень з регулювання зовнішньоекономічної діяльності, бачу можливості для налагодження ділових зв'язків водночас ніби й очима українського партнера. Крім того, серед колег у міністерстві багато досвідчених, кваліфікованих спеціалістів, до яких завжди можу звернутися за порадою.

— Яке майбутнє в українсько-угорського співробітництва?

— Чудове. Адже ми — найближчі сусіди...

Інтерв'ю взяла Ольга ГУТВАРЄВА.

Сесія ГА ООН

Український представник очолив комітет Генеральної Асамблеї ООН

49-та, передювілейна сесія Генеральної Асамблеї ООН стала найпредставницькою за всю історію Співдружності націй. У ній візьмуть участь представники 178 країн, зокрема 39 глав держав і 18 прем'єр-міністрів.

Дискусія розпочалася вже на першому засіданні Генерального комітету під час обговорення проекту порядку денного. Зокрема, що стосується включення пункту «Розгляд питання про особливе становище Китайської Республіки на Тайвані», проти якого виступило більшість країн, у тому числі Україна.

Щодо України, то серед головних її ініціатив — закінчення роботи над проектами Конвенції про захист миротворчого персоналу ООН, зменшення внеску України до Регулярного бюджету ООН. Також українські представники, разом з іншими зацікавленими державами, планують порушити питання про можливість компенсації витрат, пов'язаних з міжнародними санкціями проти колишньої Югославії. В головних комітетах зусилля делегації будуть спрямовані на виявлення та використання можливостей ООН для розв'язання економічних проблем нашої держави, зокрема, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Також повідомляємо, що один із головних комітетів Асамблеї із спеціальних політичних питань і питань деколонізації очолив виконуючий обов'язки постійного представника України при ООН Б. Гудима.

Коротко

Не лише мовою військових термінів

В Україні перебувала делегація Міністерства оборони та Міністерства закордонних справ Великобританії.

Під час зустрічі з представниками головного управління військової освіти Міністерства оборони України сторони розглядали можливість створення на базі одного з галузевих інститутів центру мовної підготовки для інтенсивного вивчення українськими вояками англійської мови. Обговорювалося питання обміну слухачами та викладачами військових вузів обох країн.

Хто черпає із золотого дна?

Проблема

Україна одержує гуманітарну допомогу. Як хворий організм звикає до інсуліну, так і ми призвичаїлися, називаючи її вже не подачками, а підтримкою закордонних друзів. Цього року «підтримали» нас активніше, ніж торік. За перше півріччя до України надійшло 12,1 тисячі тонн (переважно продуктів, одягу, медичного обладнання, медикаментів, літератури, автозасобів), що становить 67,2 відсотка від рівня 1993 року.

Читачам, напевне, цікаво буде дізнатися, що найбільше чужого добра поглинули Київ, Рівненська, Львівська, Закарпатська області, а найщедрішими виявилися — Німеччина, США, Італія. Нам допомагають не тільки багаті сусіди, а й «бідні родичі»: Росія, Білорусь, Молдова. Навіть маленька далека Мальта виділила 7 тонн одягу та взуття.

Справді, з кожного по нитці — бідному сорочка. А от задовольнити цікавість, хто «сорочку» отримує, на жаль, не можу, хоч і здогадуюсь. Література, як правило, надходить до бібліотек. Медичне обладнання і медикаменти — частково до поліклінік, лікарень, дитячих будинків, частково залишається на складах.

Більшість лікарських засобів не зафіксована в Державному реєстрі нашої країни і не супроводжується сертифікатом якості. А вітчизняні контрольно-аналітичні лабораторії, без відповідної науково-технічної документації перевірити все не в змозі, тому ліки залишаються невикористаними.

Проте пересвідчитися, що гуманітарна допомога таки пересікає кордони нашої держави можна, зазирнувши у комерційні кіоски. Продукти, як правило, потрапляють до громадян саме через їхні віконця. Власне, тому вже котрий місяць мовиться про розробку «першочергових(!) завдань» зі створення системи контролю гуманітарної допомоги на митницях та комп'ютерного банку даних її структури, організації звітності та контролю розподілу, запровадження принципу «превентивності» в гуманітарних зв'язках. Тобто слід налагоджувати контакти безпосередньо із закордонними організаціями, що надають допомогу. Україна не перебирає харчами, але чекає від закордону більше ліків і предметів першої необхідності, більше технологій та ноу-хау і менше елітарних продуктів, предметів «Second Hand» — золотого дна вітчизняної кіоскерної торгівлі.

І навіть є чутки, що скоро ці побажання матимуть своє документальне втілення, бо, хоч це і гірко, поки що гуманітарна допомога істотно впливає на послаблення економічної кризи в Україні. Іншими словами, без підтримки іноземних доброзичливців нам ще тривалий час буде важко зводити кінці з кінцями. Мова не про почуття меншовартості, а про реальність, не враховувати яку неможливо.

Тому нині важливо налагодити співпрацю з державними й громадськими організаціями розвинених країн, організовувати спеціальні міжнародні виставки на зразок експозиції Музею медицини «Медичні аспекти Чорнобиля», щоб гуманітарна допомога приходила в Україну і потрапляла за адресою.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Продиктовано в номер

Українці зустрічаються в Нью-Йорку

Міністр закордонних справ України Г.Удовенко зустрівся з представниками української громади Нью-Йорка. Він розповів про нинішній зовнішньополітичний курс нашої держави та перетворення, які тривають в Україні.

Генерального секретаря НАТО визначено

Рада НАТО в складі постійних представників 16 країн альянсу в Брюсселі схвалила кандидатуру міністра закордонних справ Бельгії Віллі Класа на посаду генерального секретаря Північноатлантичного союзу. Представники НАТО повідомили, що найближчими днями буде з'ясовано процедуру офіційного призначення генсека цієї організації. Напередодні колишній глава зовнішньополітичного відомства Данії У.Еллеманн-Єнсен заявив, що він знімає свою кандидатуру.

Посол України зустрівся з головою Ради ветеранів Узбекистану

Посол України в Республіці Узбекистан Володимир Сметанін мав зустріч з головою Ради ветеранів цієї країни Бектошом Рахімовим. Під час зустрічі посол передав Бектошу Рахімову послання Президента України Леоніда Кучми Раді ветеранів Республіки Узбекистан із запрошенням взяти участь у святкуванні 50-річчя визволення України від фашистських загарбників.

Голова Ради ветеранів із вдячністю прийняв запрошення і повідомив, що делегація колишніх воїнів-фронтовиків у складі десяти осіб, котрі брали участь у визволенні України від фашистських військ, з великим задоволенням віддасть священн місця незабутніх бойових років.

Наша делегація, зауважив Бектош Рахімов, з гордістю представлятиме більш ніж двадцятип'ятитисячний загін узбецьких ветеранів, котрі в роки Великої Вітчизняної війни брали активну участь у визвольних діях на території України і ціною власної крові зробили свій внесок у зміцнення традиційної дружби двох народів.

Згідно із запрошенням, узбецька делегація воїнів-визволителів візьме участь у всіх заходах на честь знаменної дати.

Буде новий уряд

Парламент Естонії висловив недовіру урядові Марта Лаара. 60 народних депутатів проти 27 висловилося за відставку правлячого кабінету.

Маневри НАТО тривають

У Середземному морі розпочалися військові навчання НАТО «Ексерсайз дайнемік гард-1994». У них беруть участь підрозділи сухопутних і військово-морських сил семи країн Північноатлантичного альянсу. Маневри триватимуть три тижні.

Основне – вийти з кризи

Понад 50 питань розгляне парламент Білорусі, який учора розпочав роботу. Планується, що депутати розглянуть понад 30 законодавчих актів і ратифікують понад 20 міжнародних угод. Проте основним питанням буде обговорення шляхів виходу Білорусі з глибокої економічної кризи.

Знову катастрофа

23 пасажири і 3 члени екіпажу російського літака ЯК-40, який виконував рейс Красноярськ — Тура, загинули внаслідок авіакатастрофи. Не долетівши 40 кілометрів до аеродрому, літак упав і розбився неподалік села Ванавара, де змушений був зробити посадку через погодні умови.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Арбітражний суд Волинської області порушив справу № 713-010 про загрозу банкрутства СП «Вітекс» (м. Луцьк, вул. Словацького, 2/220, р/р N 609704 в Луцькому філіалі Економбанку, МФО 303376).

Просимо кредиторів та можливих санаторів звертатися за адресою: м. Луцьк, вул.Коперніка,8.

Орендне підприємство «Укршляхмостбуд» (юридична адреса: м. Київ-148, вул. Жмеринська, 22) сповіщає про свою ліквідацію.

Заяви кредиторами претензій приймаються ліквідаційною комісією до 10 жовтня 1994 року.

Ліквідаційна комісія.

Продиктовано в номер

Духовні скарби — в Україну

Сьогодні у Чернігові розпочинає роботу міжнародний семінар з питань повернення культурних цінностей, втрачених під час другої світової війни. Близько 200 провідних істориків, архівістів, музейних працівників, бібліографів з України, Росії, Білорусі, Угорщини, Польщі, ФРН, Австрії, Франції та США проаналізують адресність визначних пам'яток української культури, вироблять систему цивілізованої передачі їх вітчизняним музеям, художнім галереям, бібліотекам.

Профспілки — за соцзахист

У ЦК профспілки працівників Академії наук відбулося засідання Національного комітету профспілок України. Обговоривши ситуацію, що склалася в профспілковому русі України, учасники наради дійшли висновку про необхідність координації зусиль профспілок, спрямованих на захист соціально-економічних прав та інтересів трудящих. Визнано за доцільне проведення загальнонаціональної конференції профспілок України для вироблення спільної платформи профспілок щодо питань їх взаємин із законодавчою і виконавчою владами. Прийнято рішення про створення робочої групи Національного комітету профспілок для аналізу й контролю ситуації, що склалася в системі соціального страхування. Координувати роботу групи доручено голові «Солідарних профспілок України» Олександрові Шейкіну.

«Коза-Дереза» поїхала до Сургута

«Полтава — Сургут» — під таким девізом проходять гастролі Полтавського обласного театру ляльок у тюменському місті Сургуті з нагоди його 400-річчя. Театр репрезентує дві вистави — українською та російською мовами. Це комічна опера «Коза-Дереза» та «Золоте курчатко». Маленькі сибіряки мають змогу оглянути виставку українських костюмів, серветок, скатерок та інших речей. Місцева телевізійна студія «ЮТА-ТВ» підготувала спеціальний фільм про Полтавщину, її сучасну промисловість, сільське господарство, культуру. А в Тюмені полтавські тележурналісти зніматимуть про життя українців на Півночі, зокрема в Сургуті та Ноябрську.

І на захисників прав споживачів замахнулись

Прес-служба Державного комітету у справах захисту прав споживачів повідомляє, що вчинено замах на керівників Тернопільського обласного управління у справах захисту прав споживачів.
Внаслідок підпалу невідомими злочинцями геть вигоріла квартира начальника управління Валентини Журавель.
Саму Валентину Василівну, її доньку та онуку Юлію, які були на той час удома, у тяжкому стані доправлено до лікарні. Юлі, яка перебуває у реанімації, ще не виповнилося й місяця від дня народження.
Тієї ж ночі майже водночас вогонь охопив двері квартири заступника начальника обласного управління у справах захисту прав споживачів Ф.Троянської. На щастя, ніхто не постраждав.
Сподіваємося, що слідчі органи встановлять причину цих злочинів. Така синхронність злочинців й активна робота Тернопільського управління з наведення належного порядку на споживчому ринку області дають підстави зробити висновок, що це ретельно спланована акція.

Побачене в дорозі

Лелечий кут

Спостережливі люди з давніх-давен підмітили властивість тварин і пташок бути прив'язаними до однієї території. У хвилини посягань на неї «брати наші менші» грудьми стають на захист дорогої їм місцини. Обороняючи родинний острівець, вони демонструють велику одчайдушність, чинять затятий опір, бо на їхньому боці справедливість, яка додає сили в сутичках із знахабнілими зайдами.

Тільки-но яструб з'явиться в сільській місцевості, як одразу ж у повітря піднімаються ескадрильї ластівок, дроздів, шпаків. Дрібний пташиний народець сміливо кидається на незваного гостя, свистінням і пищанням супроводжує його доти, доки той не щезне з очей.

На одчайдушний опір наражається в сільських садах зелений дятел — любитель цупити пташенят з гнізд. Особливо дошкуляють розбійникові синиці, які за сигналом тривоги збираються в ополчення і рушають на праведний бій з ворогом.

У Селятинському лісництві в Буковинських Карпатах знайомий лісник одного разу показав мені кілька смерек з глибокими подряпинами на стовбурах. «Ці відмітини залишив ведмідь, — пояснила знаюча людина. — У такий спосіб карпатський вуйко позначає територію свого проживання. При цьому намагається залишити мітку якомога вище, щоб, побачивши її, можливий суперник знав, з ким матиме справу, якщо посягне на чужу власність. Висока відмітина — ознака того, що тут газдує клишоногий здоровило. Дрібний звір на таке нездатний».

Щоправда, трапляються випадки, коли у деяких представників фауни територіальні претензії не виявляються. Картину такої злагоди й мирного добросусідства відкрив я для себе цього літа в селі Яблунівка Заставнівського району. Тут на незвично близькій відстані гніздяться кілька лелечих сімейств. Їх колонія існує вже протягом багатьох літ. І, як стверджують старожили Яблунівки, ніхто з пташиних родин ніколи не пробував посягати на чужу територію.

Всім нам вистачить місця під сонцем — ніби підкреслюють своєю поведінкою лелеки. Одна сім'я змостила гніздо на сухій вербі, інша уподобала верхівку старого осокора, ще дві родини квартирують на розлогих соснових гілках. І все це за п'ятдесят—сто метрів одне від одного.

Коли в гніздах починає підростати потомство, батьки займають місця на димарях, дахах, водонапірній башті, телефонних стовпах. Це вимушений захід — малечі потрібен простір для того, щоб тренувати крила перед вильотом з рідної домівки.

Яблунівка — невеличке буковинське сільце. Чорногузи додають йому неповторного колориту. Заберіть звідси хоча б одне гніздо — і одразу збідніє місцевий пейзаж. Стороння людина, завітавши сюди, мимоволі підводить голову вгору, щоб помилуватися мешканцями лелечого кута.

Нічого дивного в тому, що чорногузи поселилися поряд. Інстинктивно вони відчули: це та місцина, де вдосталь ставків, боліт, мочарів, а отже, ніхто не залишиться голодним. Ось і вся розгадка цього на перший погляд загадкового явища.

Василь БАБУХ.

Фото автора.

Екологія

Експедиція по Дніпру «перетнула екватор»

Триває робота Українсько-Канадської міжнародної експедиції з вивчення якості води Дніпра. Вчені і фахівці з Академії наук, Мінприроди, Міністерства охорони здоров'я України та канадські науковці вже побували в Черкасах, Кременчуці, Дніпродзержинську, Дніпропетровську, Запоріжжі. Як повідомили в Мінприроди, пройдено середину маршруту — його «екватор».

Канадських вчених прийняли на борт науково-дослідницькі судна Академії наук «Гідробіолог», «Академік Вернадський» та теплохід дніпродзержинської гідрометеослужб «ОМ-25». Разом з українськими колегами вони роблять аналізи води і донних відкладень, беруть проби для стаціонарних досліджень, що їх проводитимуть не тільки в українських лабораторіях, а й у канадських, словацьких та голландських. Це дасть змогу використовувати більше показників якості води, вдосконалити вітчизняну методологію досліджень, провести калібровку приладів.

Вздовж берегів Дніпра працюють, хоча і з меншими зручностями, екіпажі пересувних гідрохімічних лабораторій Мінприроди. Токсикологи з УкрНЦОВ Мінприроди й Академії наук України досліджують стічні води великих підприємств Дніпропетровської і Запорізької областей.

В містах, через які пройшла експедиція, її учасники зустрічалися з представниками органів місцевої влади, громадських організацій, вченими, фахівцями. На засіданнях Наукової ради експедиції з місцевими фахівцями уточнено заходи для оздоровлення Дніпра. Їх буде враховано під час вдосконалення національної програми щодо Дніпра.

В роботі експедиції беруть участь спеціалісти Асоціації придніпровських міст «Славутич», яка є її спонсором.

Українсько-Канадська експедиція — перший і дуже важливий етап здійснення проекту співробітництва двох країн. Він має розпочати великомасштабне залучення інвестицій на поліпшення екологічного стану Дніпра.

Леонід ГАШИНЬ.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МЕТАЛОБРУХТ

Як повідомила газета «Таврические ведомости», на житловому масиві Нахімовського району Севастополя зафіксовано підвищену радіоактивність. Вдалося з'ясувати, що джерелом її стали різні прилади, які містять радій-226 та цезій-137. Такі знахідки у місті — не єдині. Вони пов'язані, зокрема, зі списанням великої кількості застарілих кораблів Чорноморського флоту та процесом конверсії. На жаль, у Севастополі нема організації, яка взяла б на себе турботи із захоронення джерел радіоактивного випромінювання.

Спорт

ХАЙ ЩАСТИТЬ НАШИМ У МЮНХЕНІ!

Суперник київського «Динамо» в розіграші турніру Ліги чемпіонів паризький клуб ПСЖ у черговому турі національного чемпіонату Франції зіграв унічию — 1:1 на своєму полі з «Осером». Парижани програвали. Гол у їхні ворота забив Ламуші. І лише за 11 хвилин до фінального свистка темношкірий форвард Веа встановив рівновагу. Сьогодні, як відомо, ПСЖ зустрінеться в столиці Росії з тамтешнім «Спартаком». А ми завдяки нашому національному телебаченню подивимось репортаж з Мюнхена, де «Баварія» прийматиме наших динамівців. І нехай їм Бог допомагає.

Першість країни з футболу. Перша ліга. 10-й тур. Буковина — СБТС — 6:0, Норд-АМ-Поділля — Нафтовик — 2:0, Борисфен — Металург — 2:2, Ворскла — СК Одеса — 4:1, Сталь — Динамо-2 — 3:2, Бажановець — Хімік (Житомир) — 2:0, Закарпаття — Хімік (Сіверськодонецьк) — 2:1, Карпати — Металіст — 2:1, Скала — Нафтохімік — 2:1, Кристал — Зірка-Нібас — 1:1.

Першість країни. Третя ліга. 9-й тур. Металург — Торпедо — 0:1, Авангард (Жидачів) — Фетровик — 3:0, Адвіс — Сула — 0:0, Трансімпекс — ЦСКА — 0:1, Лада — Вагонобудівник —1:0, Дністровець — Оскол — 0:0, Таврія — Шахтар — 2:1. Ряд матчів перенесено на 2 жовтня.

СЮРПРИЗ БЕРЕГІВЧАНОК

У Будапешті завершився перший чемпіонат Європи з настільного футболу. Україну на ньому представляла команда із закарпатського міста Берегове і посіла почесне четверте місце.

А от в особистій першості справжній сюрприз піднесли наші дівчата. Спочатку бронзову медаль у Лінди Горват з Угорщини виграла наша Марина Пачкал. Першим Марину привітав батько її супериці — Імре Горват, президент Міжнародної федерації настільного футболу. А його дружині довелося втішати Лінду. Адже донька в розпачі не могла стримати сліз.

Напружений був поєдинок за «золото». Господарка змагань Жужа Егерсегі, яка була під третім номером у національній збірній Угорщини, зустрілася з українкою Вікторією Яцурою. Досвідченіша мешканка міста Секешфехервара — Жужа Егерсегі — провела у ворота Вікторії два м'ячі і стала першою в історії чемпіонкою Європи.

Українську команду запрошено на міжнародні змагання, які відбудуться наприкінці жовтня у Югославії.

А в чоловічому турнірі чемпіонату Європи найсильнішими стали: Іштван Кіш (Угорщина), Дьєрдь Палої (Румунія), Пал Фелді (Угорщина).

ГОЛОС УКРАЇНИ
Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).
Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.
♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 391035.
Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311184.
Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».